

Piaget mod Vygotsky – børns private tale

Af Trond Kristoffersen

Indledning

Ifølge Piaget er barnet selv den vigtigste kilde til kognition. Barnet er en aktiv, selvmotiveret udforsker, som skaber ideer og prøver dem af i verden rundt omkring sig. Alt dette foregår uden ydre pres. Vygotsky mente også, at barnet er aktivt søgende efter viden, men han så ikke dets handlinger som solospil, som var påvirket udefra. Vygotsky konstruerede en teori, hvor barnet og det sociale miljø samarbejder om tilblivelsen af kulturelt tilpasset videnskab.

Tidligere hændelser i Vygotskys liv forstærkede hans syn på kognition som noget arveligt i social sproglig forstand. Som ung fyr i Rusland blev han instrueret hjemme af en privatlærer, som anvendte den sokratiske dialog i undervisningen. Det var en interaktiv spørgsmål-og-svar metode, hvor man udfordrede nuværende begreb og koncept for at fremme en højere forståelse.

Hvor Piaget havde et individbaseret syn på læring og udvikling, var Vygotsky optaget af det sociale og kulturelle perspektiv.

Børns private tale

Følger man børnehavebørn i det daglige, vil man opdage, at børnene ofte snakker højt med sig selv, mens de udforsker ting eller planlægger næste aktivitet. En lille fyr, som bygger med klodser: "hvor er den røde? Den røde. Jeg mangler den røde klods." Piaget kaldte disse ytringer for *egocentrisk tale*. Dette begreb afspejler hans tro på, at de repræsenterer det præoperationelle barns manglende færdigheder i forhold til at tage andres perspektiv. Af den grund, mente Piaget, er små børns tale ofte en "tale til sig selv", hvor tanker bliver verbaliseret i den form, som de dukker op og uden nogen fornemmelse for tilhørerens manglende indsigt i barnets tanker. Piaget mente, at kognitiv modenhed og sociale oplevelser, så som at være uenig med sine venner, afslutter den egocentriske tale. Ved at diskutere og småskændes med jævnaldrende får barnet mange erfaringer med, at man har forskellige opfattelser af én og samme sag. Som et resultat af dette sammen med den kognitive modning, bliver den egocentriske tale erstattet af en mere social tale, hvor barnet tilpasser sin tale til tilhørerne.

Vygotsky tog kraftigt til genmæle mod Piagets konklusion om, at små børns sprog er egocentrisk og usocial. Han mente, at børn snakker til sig selv som selv-støtte og selv-instruks. Sproget hjælper børn til at tænke på deres egen adfærd samt at udvælge handlinger. Derfor så Vygotsky sproget som en grundlæggende bestanddel af komplekse, kognitive færdigheder, som for eksempel kontrolleret,

vedvarende opmærksomhed, bevidst memorering og erindring, kategorisering, planlægning, problemløsning og selvrefleksion. Efterhånden som barnet bliver ældre, og opgaverne opleves som enklere, udebliver deres selv-instruerende tale, som bliver internaliseret til en indre tale. Dette er den verbale dialog, vi alle fører med os selv, mens vi tænker og handler i situationer i hverdagen.

Gennem de sidste 20-30 år har man gennemført forsøg for at finde ud af, hvilke af disse to perspektiver der er korrekte, Piagets egocentriske tale eller Vygotskys selv-instruerende tale. Næsten alle forsøgene har støttet Vygotskys perspektiv. Dermed står begrebet børns-tale-til-sig-selv/børns-private-tale i modsætning til egocentrisk tale. Forsøg viser, at børn bruger mere af den private tale, når opgaverne er vanskelige, efter at de har lavet fejl, eller hvis de er forvirrede i forhold til, hvordan de skal fortsætte. Efterhånden som barnet bliver ældre, ophører – som Vygotsky forudså – den private tale og bliver til hvisken og tavse læbebevægelser. Desuden har man fundet ud af, at børn, som frit bruger privat tale, når de møder udfordrende opgaver, er mere opmærksomme og involverede samt viser forbedring i udførelsen end de mindre ”snakkesaglige” jævnaldrende.